

en Gud. En af hans söner. En af oss. En gång ett är ett. Klockan är ett. En här, en der. En emot en. En och (eller) annan, Ett och (eller) annat, någon, något; ett och annat äfv. hvarjehanda, t. ex.: Tala om ett och annat. I ett för allt, för ell. om alltsammans. I ett, allt för ett, i ett och ett, oafbrutet, t. ex.: Det regnar i ett, allt för ett; kaxa i ett och ett. Göra ett med någon, hålla med någon, vara på ens sida. Borga en för alla och alla för en, med skyldighet för hvar och en särskilt att gälda skulden, i fall gäldenären eller öfrige borgensmän brista deråt. *Ell, tu, tre*, säges, när något skall göras i tre tempo, eller först, när man säger »tre»; betydelse äfv.: plötsligt, i ett ögonblick. — 2) Brukas ofta för Den eller Någon. En, som tänker. För en, som önskar Hvad kan man svara en, som frågar så dumt? — 3) Enahanda, samma. Vara af ett innehåll. Det är allt ett, det är enahanda, detsamma, lika mycket. En och samme, den samme. De äro ett hjerta och en själ, högst förtroliga. — 4) Den ene. En tycker om ett, en annan om ett annat. — 5) Nyttjas stundom i stället för pron. Man, t. ex.: En kunde verkligen tro, att det icke finnes annat än elakhet i världen. — Se äfv. Ene.

EN, enn, m. o. f. ETT, n. III. Obestämd artikel, som brukas att beteckna ett föremål, såsom obestämdt eller förut ej omtaladt, t. ex.: En fader, en moder, ett barn. Glad som ett barn, men fast som en man och vis som en gubbe. Han är en Tysk. Kan ni låna mig en hatt? Här är en (absolut). — Anm. 1) Obestämd artikel brukas stundom framför nomina propria, antingen: a) i dagligt tal, framför mindre bekanta personers släktnamn, då dessa tillhöra en adlig, rik, ansead eller berömd familj, t. ex.: Hans fru är en grevinnan N.; eller äfven: b) för att utmärka historiskt namnkunniga personer, isynnerhet då en sådan persons namn, för likheten i vissa egenskaper, lämpas till en annan, t. ex.: En Alexander, en Carl XII. Han är en Cato, en Sokrates. — 2) Utelemnas ofta framför predikaten i en sats, som tillkännagifver en persons stånd, yrke, m. m. Han är officer, prest, läkare, o. s. v. Stundom äfven i poesi, för att gifva stilen en viss fornäldrig eller ordspråklik korthet, t. ex.: Fåkunnig gäst i högbank försmås i st. f. en fåkunnig, o. s. v.

EN, enn, adv. IV. (fam.) Omkring, vid pass, ungefär. En 100 år. Det kommer att dröja en 8 eller 14 dagar.

ENA, v. a. 1. (föga brukl.) Förena. — E. sig på, v. r. (fam. pop.) Föresätta sig. Om jag e-r mig på att lyckas, så går det nog.

ENÄHANDA, a. Af samma slag, art, beskaffenhet, lika beskaffad. Det är e. färg. E. behandling skall äfven ni en dag få röna. E. art. På e. sätt. Af e. beskaffenhet. Absolut säges: Det är e., det är detsamma, likgiltigt, lika mycket. — Syn. Se Lik, Samme.

ENBAK, enbåk, m. 2. Kort svärd, sådant som brukades af krigsknektar i äldre tider.

ENBET, enbätt, n. indef. I e. ell. blott e. (adverbialt), med blott en häst, en ox eller åsna. Åka i e., åka e.

ENBETSVÄGN, m. 2. Vagn, som drages af en enda häst.

ENBLADIG, enblådig, a. 2. Som har blott ett blad. Säges i fråga om växter och vissa skärande verktyg. E. ört, blomkrona. E. såg, knif.

ENBLOMMIG, a. 2. (bot.) Som blott har en blomma. E. växt.

ENBUSKE, m. 2. pl. — buskar. Emen (se En, I), växt som buske.

ENBÄR, n. 5. Bär af En (I). — Ss. E-s-saft.

ENBÄRSBRÄNNVIN, n. 5. Brännvin, beredd af enbär. Kallas i Frankrike Genièvre (Genever), i England Gin.

ENBÄRSDRICKA, n. sing. Dricka, brygdt på enbär.

ENBÄRSMOS, n. 5. Mos af enbärssaft, hvilket brukas som ett urin- och svettdrivande medel.

ENBÄRSOLJA, f. 1. Etherisk olja, som erhålles, då krossade enbär distilleras med vatten.

ENBÄRSSIRAP, m. 3. Sirap, beredd af enbär. [— sirup, — syrup.]

ENBÄRSSPIRITUS, --spirituss, m. sing. Spiritus, som erhålles genom distillation af vinspirituss öfver enbär.

ENBÄRSVATTEN, n. 5. Vatten, distilleradt öfver enbär, hvilket tillsättes till urindrivande mixturer.

ENBÄRSVIN, n. 5. Vin, beredd af enbär med hvitt, franskt vin.

ENCRINIT, änkrinít, m. 3. (geol.) Stenvandling af någon djurväxt (zoofyt).

ENCYKLOPEDI, anngsyklåpedi', f. 5. 1) Inbegrepp af alla vetenskaper. — 2) Litterärt arbete, som afhandlar alla vetenskaper, konster och yrken. Den franska E-en af Diderot och d'Alembert. [Encyclopedie.]

ENCYKLOPEDISK, anngsyklåpedísk, a. 2. Som innefattar alla vetenskaper. En e. ordbok. [Encycl —.]

ENCYKLOPEDIST, anngsyklåpedi'sst, m. 3. 1) Författare af en encyklopedi. — 2) Säges särskilt om dem, som skrefvo den franska Encyklopedien, under Diderot och d'Alemberts ledning. [Encycl —.]

ENDA, se Ende.

ENDAGSKRÅK, änddagskråk, n. 5. Se Dag-slända.

ENDAST, a. superl. af Ende. I. Den, det e-e. Förekommer stundom i hvardagspråket. Det e-e man kan hafva att säga om honom är att . . .

ENDAST, adv. II. Allenast, intet annat än. E. älska penningen. Älska e. sig sjelf. Tänka e. och allenast på sina nöjen. — Syn. Allenast, Ensamt, Bara, Blott. — Konj. Om allenast, om blott. E. han gör det, så blir allting åter godt igen. E. och allenast det sker, så lyckas företaget. — Syn. Allenast, Om allenast, Så vida blott, Om blott, Bara.

ENDE, m. ENDA, m., f. o. n. adj. Som ensam är till, finnes, verkar, kan göras o. s. v. Den ende Guden. E-e arfvingen. E-a medel, som hjälper, är att Det e-a, som kan göras, är att Han är den e-e i sitt slag, som make finnes ej, ingen kan med honom jemföras. En e-a, allenast en. Hvar e-a en, alla utan undantag. Fredrik den E-e, den störste, utmärktaste af alla regenter. Ingen e-a, alldeles ingen. Har stundom superlativet Endast (jfr. d. o. I).

ENDEKAGON, enndekagån, m. 3. (mat.) Elf-vahörnig figur.

ENDELS, enndéls, adv. (gam., bibl.) Ensidigt, oförståndigt, ofullkomligt. Ty vi förstå e. och profetere e. Men, då det kommer, som fullkomligt är, vänder det åter, som e. är.

ENDEMISK, änddemísk, a. 2. Ett folk ell. land särskilt tillhörande. Säges isynnerhet om sjukdomar.